

Dæmi um tram- og botnbrot av iløtum úr føroyskum leiri.

Framhald av síðu 17

sakaði bústaðaleivdirnar í Eingjartoftum skamt frá teimum her umrøddu bústaðaleivdunum, vóru heldur eingir renlar millum gripatiltalið har. Enn er tó kanska ov tíðliga at draga nakra niður-støðu hesum viðvíkjandi.

Rannsóknin av bústaðaleivdunum innanfyri Heygagerði hevur higartil vist, at her hevur verið bústaður í miðöld. Funnar eru leivdirnar av tveimum smærri bygningum — einum seithúsum og møgulega einum úthúsi. Men enn liggja bústaðaleivdir á staðnum, sum ikki eru rannsakaðar.

Hetta strikar sostatt undir, at henda framlaga bert er fyrilíðslit av eini rannsókn íð enn ikki er at enda komin.

So litisverdar hesar bústaðaleivdir enn kunnu tykjast vera, so verður týðningur teirra so mikið meiri áhugaverd, tá nær vera settar inn í eina búsetingarsøguliga heild. Vanligastu heimildirnar til búsetingarsøgu okkara hava verið skrivaðar og fornfrøðiliga heimildir. Eisini hava staðanavna-kanningar verið nýttar í vissan mun. Skrivaðu heimildirnar, so sum jarðabækur, skiftir o.a., eru so at siga bert varðveittar fyrri tíðina eftir trúbotina (uml. 1540). Úr teimum ber til at kunna seg um jarðar- og ognar-

viðurskipti í hesum tíðarskeiði. Men skulu vit viðgera búsetingarsøguna í miðöld ella víkingatíð, so er skrivaða heimildartiltalið ógvuliga spjatt. Tí fær fornfrøðiliga tiltalið øktan týðning hesum tíðarskeiðum viðvíkjandi (sí meiri um hesar spurningar: Thorsteinson í Fróðskaparriti 26. bók, 1978).

Búsetingarsøguliga má Sandavágur metast vera sera áhugaverd. Í Sandavági vita vit um tveir »søguligar« bústaðir, t.e. umrøddir í skrivaðum heimildum: á Sondum, sum er kirkjustaðurin í bygdini, og á Steig. Nýggjari búsetingarsøguligar kanningar hava vist á, at fyrndarbylingarnir, sum eitt nú hesir báðir umrøddu, oftast eru aldar-gamlir bústaðir, sum kunnu fæst (fylgjast) langt aftur í miðöldina ella víkingatíðina við. Mett verður, at kirkjustaðurin hevur verið høvuðsbústaðurin. At so er eisini í hesum føri, man neyvan vit bert vænta at fáa við fornfrøðiligum rannsóknum.

Umframt at vit í Sandavági hava kunnleika um teir »søguliga« býlingarnar, so vita vit um triggjar aðrar bústaðir — bústaðir sum skrivaðu

heimildirnar einki siga um — nevnliga: í Eingjartoftum, Yviri í Toftini og á Straplunum. Bústaðurin í Eingjartoftum er tíðarfestur til miðöld, møgulega tíðliga í miðöld (sí Dahl, Fróðskaparrit 10. Bók, 1961). Eisini var tað á esum staði, at mætasti rúnasteinur okkara varð funnin í 1917. Bústaðaleivdirnar her eru ógvuliga áðakur teimum innanfyri Heygagerði, bæði hvat staðfestin, bygningaleivdum og gripatiltalinum viðvíkur.

Tað hava bert verið í sagnunum, vit hava havt vitan um búseting vestan fyri Stóra — men størur gamal bær hevur verið har alt tað vit vita. Nýggjari rannsóknir hava tó vist, at á staði nevnt Yviri í Toftini hevur verið bústaður frá tíðliga í miðöld. Ymist bendir á, at bústaðurin er frágingin um ár 1400, men at smærri bygningar eru bygdar á staðin seinni (sí Diklev, Mondul 1976/3). Her stóð upprunaliga um 14 m langt langhús við bogadum langveggjum, umframt minni ferhyrntur bygningur, og tún imillum. Harumframt eru sjónligar bústaðarleivdir uttari í bygdini á staði nevnt á Straplunum beint við gomlu Giljarætt, bæði í sjálvum bakkanum og oman á honum. Har eru eisini gripir funnin, ið tala fyri fornum, helst miðaldarligum, bústaði.

Her verður ikki rúm fyri nærri at greina teir búsetingarsøguligu spurningar, hesar bústaðaleivdir seta okkum. Men vist skal verða á, at tað er í hesi heild, bústaðaleivdirnar innanfyri Heygagerði skulu skiljast. Hesir fornfrøðiliga ávistu bústaðir eru sostatt við til at skapa eina fjølbroyttari mynd av føroyskari búseting í eldri tíð, har skrivaðu heimildirnar tuga.

Henrik Old, tingmaður

Loysingarfolk til Danmarkar at prenta

Í Sosialinum seinasta hós-dag, filist Árni Dahl á hvussu navni hansara í sjónvarpinum málber seg. Alt gott um tað, men er hann tann rætti at verja tað, ið føroyskt er?

Árni Dahl, sum man halda seg vera ein av okkara størstu føðilandselskarum, hevur skrivað nakrar frálikar bækur, nevnliga

Bókmentasøgur I, II og III. Men hyggur tú í hesa seinastu, er eitt tað fyrsta tú sært: »Prent: MIDT-FYNS BOGTRYKK«. Hetta er ikki eitt eindemi, men eitt vanligt fyrbrigdi millum skrivandi loysingarfolk. Hjá teimum er Moder Danmark ofta best, hóast tey annars eru so viðkvømi fyri dønnum.

Hetta tykir okkum sera løgið. Eingin skal siga okkum, at føroyingar ikki duga eins væl at prenta bækur — og harvið er peningurin í landinum!

Nei — hatta er sambandspolitikkur av fúlsta slag.

skúlanæmingur

Huldubrøv!!!

»Til øll bløðini. Vit vóna tit eru menn fyri at taka hetta upp?«

Soleiðis ljóðar eitt av teimum mongu huldubrøvunum, sum m.a. Sosialurin fær sendandi frá ónavngivnum lesarum.

Vit hava fyrr gjørt vart við her í blaðnum og gera tað aftur nú, at lesarabrøv, ið als ongan avsendara hava, verða ikki prentað.

Eitt er so tað, at tann, ið skrivur, ikki ynskir navn sitt undir brævið, men at dylja fyri blaðstjórnini, hvør er innsendari, halda vit vera heilt burturvið.

blaðstjórin

Framhald av síðu 3

Føroya Undirhaldstónleikarafelag jættaði á stovnandi aðalfundinum at halda ein limafund innan ein mánaða, har toll- og skattamál verða á skránni, eins og nevndin heitti á limirnar at koma við møgulegum uppskotum um, hvat gerast kann fyri at fremja tónleikarlívið í Føroyum.

Fyri at fáa møguleika at arbeiða, fara limirnir at spæla ókeypis til dans og skipa fyri konsertum, til

tess at savna pening til felagsarbeiðið.

Sunnukveldið varð fyrsta tiltakið roynt, tá Twilight tónleikarabólurin, spældi til dans í Klubbanum. Ágøðin fór til Føroya Undirhaldstónleikarafelag.

Ein limur í nevndini upplýsir fyri Sosialinum, at teir nú fara at fyrirleika seg til konsert, til frama fyri felagið.

Kosertin verður um árs-skiftið.

— Nú hava vit í øll árini spælt til frama fyri ítróttarfelag og onnur feløg í landinum. — Vit fara nú at royna okkum, til tess at menna virksemd innan undirhalds- og tónleika-økið, — egnu áhugamál okkara, sigur ein nevndarlimur.

Dagney

Smyril og heystfrí

Smyril var stúgvandi fullur við fólk og bilum, tá hann kom á Havnina seint sunnukveldið av Tvøroyri. Hetta er heldur ikki so løgið, tí júst hesin sunnudagurin — endin á heystfríðitíðini — er tann, har vit náttúrliga kunnu vænta nógv fólk og bilar.

Tíðverri vóru tað nógvir bilar og tí eisini ferðafólk, sum ikki sluppu við hendan túrin, tí so yvirfyllt var. Og av teimum mongu, sum vóru við, noyddust fleiri at standa uppi, tí sitipláss var ikki eftir til teirra.

Eg fari at seta Strandferðsluni tveir fyrispurn-

ingar hesum viðvíkjandi:

1. Smyril sigldi eisini henda sunnudagin av Tvøroyri kl. 8 á morgni. Hevði tað ikki verið betri — í hvussu so er í heystfríðitíðini — at latið skipið siglt eftir middag ístaðin, tí tá høvdu helst verið fleiri, sum nýttu høvi at fara aftur til Havnar enn so tíðliga á morgni! Túrun um kvöldið hevði so verið tann sami, men harafturimóti hevði tá helst verið meiri pláss, enn stóðan var hesaferð. Eg vil tí spyrja, um tit yvirhøvdur taka hædd fyri slikt, tá siglt verður í heystfríðitíðini?

Harnæst fari eg at spyrja, um tað ikki hevði borið til at fingi fleiri sitipláss har afturi í skipinum, soleiðis sum tað er umborð í Teistanum. Hetta haldi eg átti at verðið umhugsað.

Henrik Old, tingmaður

ARKITEKTUR ella VERKFRØÐINGUR

Søkt verður eftir arkitekti ella verkfrøðingi til byggimálsviðgerð, planlegging o. a.

Løn sambært sáttmálanum millum landsstýrið og verkfrøðingafelagið.

Umsókn saman við prógvum og møgulegum við mælum verður at senda til landsverkfrøðingin, Postboks 72, 3800 Tórshavn innan 15. november 1985.

Nærri upplýsingar um starvið kunnu fáast á tlf. 1 1333, lok. 412.

Landsverkfrøðingurin

Lystiliga prentar

estra

í Gøtu, tlf. 41085

Vit gera hvat vit kunna — og kunna tað vit gera.

BERGMENN

spæla allan tónleik til dans fyri rímligan penga.

Tlf. 16134